

ՀԱՅԿԱՅԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ՔԱՅՐԱՆԻՔԱՅԻՐԱԿԱՆ

Սերիկաի համար տարեկան 4 տարի Բյուրգ. Բ. 1887 Յունիս 8 ՄԱՅԻՍ 27 (Հ. Տ.) ԶՈՐԵՔՆԱԲԻ

Բ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 82

1887 ՅՈՒՆԻՍ 8 ՄԱՅԻՍ 27 (Հ. Տ.) ԶՈՐԵՔՆԱԲԻ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Մանուցումներ կրեդուանսին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Մանուցման 1 միջակ դիրք 1 սանդիմ կարծէ: 1 գլխադիրք 2 սանդիմ: Նամակ կամ ծրար պէտք է զրկել խմբագրութեան հետեւայ հասցեով: M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal Arménia, MARSEILLE (France)

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. — Պուկարիաի Հայերի Առաջնորդական Ենթադասումը. — Ֆայտարաբուրիսի Կեդրոնական վարչութեան «Հայաստանի Զաւակների Միութեան» — Հայտնի մը գործերն յիմերիկա. — Նոր հրատարակութիւն. — Արմէնիան ճաշատ. — Վրիպակ. — Հայերի ի Թիւրքիա. — Կարիպարտի մանի տարեդարձը. — Ֆրանսական լուրեր. — Արտաստանմանի լուրեր. — Առեւտրական. — Մանուցումներ. — Բանասիրական (Հայի վր.ժ):

Ա. Զ. Դ.

Ռոմանի Ազգային վարժարաններին տեսուչ և գաւառու Մեծ. Պ. Հ. Կ. Ամատունի վերջնապէս հրաժարական տուած լինելով իւր այդ պաշտօնէ և իւր յաջորդ եւս նշանակուած ինքնելով արդէն, պիտի մեկնի Ռոմանէն յունիս 15/27ին: Մեծ. Պ. Հ. Կ. Ամատունին, ինչպէս զինք ճանչցող աւանդին ալ կը վկայեն, ազգային գաւառի արարական անձնուէր, կարող և փորձառու սակաւաթիւ ուսուցիչներէ մին է: Իւր պաշտօնավարութեան

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԻ ՎՐԻԺ

(ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՌԱՆԴՈՒԹԻՒՆ)

ՆՈՒՅՐ

ՀԵՐՈՍՈՒՆՈՒՍ ՀԱՄԱԿՐՈՂ, ՀԱՅՈՒՆԻՆԵՐԻՆ

Գ. — Մեծ շնորհ

(Շարունակութիւն ՏԱՐԻ ԹԻՒՆ)

— Բէկ, իմացէ՛ք, որ մենք, Հայերս, այս մի քանի օրը ուրախութեամբ ենք անցուցանում այն պատճառով, որ մեր առջեւ կան շատ ակաբութեան օրեր, երբ մեզ արեւելքէն է ոչ միայն ուրախութիւն, այլ և միս ուտելու: Այդ պարտը կը սկսուի երկու օրից յետոյ: Բայց որովհետեւ մենք, թէ մենք չկամութեամբ և դժգոհութեամբ չենք սկսում այդ պարտը, այլ մեծ ուրախութեամբ, որպէս մեր հայրերից դրած դիրք, վաղն անցած, միւսը օրը, կիրակի երեկոյեան ուրախութիւններ կանենք, կուտենք, կը խմենք: Մինչեւ իսկ մի մի էլ հրացաններ կարձակենք: Իմ խնդիրն այն է որ մեզ շարքիլուի ուրախութիւն անելը, և ձեր զինուորները թող տան երեկոյեան հրացաններ արձակել:

— Հէնց միայն այդ: — Եւ բէկը խիստ անկեղծօրէն ծիծաղեց:

Թեան պէտք ունեցողներն կրնան գիտնել, մինչեւ յունիս 15/27, «Արմէնիա»-ի խմբագրութեան և կամ ուղղակի Պ. Հ. Կ. Ամատունիի հասցէին (Mr. H. G. Amadouni, Ex-Directeur des écoles arméniennes, Roman — Roumanie,) և հրաւիրել զինք բանակցութեան անձամբ կամ գրով:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՆ ՀԱՅԵՐԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

«Արմէնիա»-ի 79րդ թուով հրատարակելին քիչ քիչ հայերի Ազգային Կեդրոնական վարչութեան Խառն ժողովը Պուկարիաի Հայերի Առաջնորդ կարգած է Գեր. Ռուսնուգլեանի Գեորգ վարդապետը:

Ինչպէս ուրիշ անգամալ ըսած ենք, եթէ խնդիրը լոկ անձնական տեսակէն նկատենք, Գեր. Ռուսնուգլեանի անձնատուրութիւնը շատ յարգելի է մեզ: Բայց ընտրական իրաւունքի տեսակէտով Պուկարիաբարանի բռնած ընթացքն Սահմանադրութեան

— Ենթիւ, կանչեց նա իր յիսնապետին և երբ զինուորը մօտ վաղեց, հրամայեց. — Հրաման է, որ առաջիկայ կիրակի երեկոյեան հայերը իրաւունք ունեն իրանց պարտ բռնելու ժամանակ ինչ ուրախութիւն ուղեւ անեն, հրացաններ էլ արձակեն: Մեր զինուորները չպիտի կարողանան արգելք լինել և եթէ լսեն հրացանի ձայներ, ուրիշ բան չը կարծեն:

— Այսօր իսկ բոլորին յայտնի կը լինի ձեր հրամանը, բէկ:

— Ո՛չ միայն Աւետարանոցում, այլ և միւս գիւղերում, ուր կան զօրքեր: Հասկացա՞ր:

Ենթիւնը գլուխ իջեցնելով հասկացրեց որ շատ լաւ հասկացաւ: Աննա-խաթունն էլ գլուխ տուեց բէկին և յայտնեց որ խօսք չէ գտնում իր շնորհակալութիւնը յայտնելու: Միւս հիւրերն էլ բէկին գեղեցիկ բաներ մղթեցին:

— Ե՛րբ, ե՛րբ, գոչեց բէկը ծնկներին ծափ տալով:

Իսկոյն մօտեցաւ տեղացի մի թուրք, որ յատուկ այդ խնձուղի համար եկած էր և սկսեց Հայ փողահարներին ձայնի հետ երգել: Լսելով պարսկական վառաչոտ երգերը մէկը, բէկը աչքերը փայլեցին: Նա շատ գովեց երգչին և այդ գովտուր յայտնեց մի քանի քաղաքավարի հայհոյանքներով: Ապա կանչեց Աննա-խաթունին:

— Դեռ շատ պէտք է սպասեմ, Ան-

հակառակ է: Իւրաքանչիւր վիճակ պէտք է ինք ընտրէ իւր Առաջնորդը և ոչ թէ Պատրիարքարան ինք կարգէ իւր ուղած:

Պիտի ըսուի թերեւ թէ Պուկարիաի իւր մի առաջնորդական վիճակ մինչեւ այժմ իւր Գաւառային Ընդհանուր ժողով չէ ունեցած որ իւր Առաջնորդ ընտրելու իրաւունքն դուրս դնէր Սահմանադրութեան համեմատ: Ուրեմն աւելի բանաւոր կը լինէր նախապէս զրկել այնտեղ Գեր. Ռուսնուգլեանի և կամ ուրիշ մի յարմար անձ Պատրիարքական Փոխտուրքի պաշտօնով որպէս զի Սահմանադրութեան համեմատ ազգային ժողովներն կարգէր և այնուհետեւ բռն իսկ իրենց Պուկարահայերի ազատքուէնը ընտրուէր իրենց ուղած Առաջնորդ: Այս կերպով ընտրուած Առաջնորդը գործելու համար իւր ոյժ կը գտնէր ժողովրդի ցոյց տուած յայտնի համակրութեան մէջ և մի Առաջնորդի ազգեցիկ լինելուն համար արհամարհելի մի բան չէ նորա վա-

նա-խաթուն, հարցրեց նա մի խոնարհ, համարեա աղերսական ձայնով:

Թէեւ հարցը անորոշ էր, բայց աղերսական ոճը հասկացրեց տիկնոջը թէ ինչ է ուզում բէկը, ուստի շտապեց պատասխանել:

— Ձեր աղախինք պատրաստ է ծառայել ձեզ, և անհամբեր սպասում է այն օրին, երբ դուք կը բռնէք նրա ձեռքը: Բայց, ա՛յր, քիչ առաջ ես յայտնեցի ձեզ որ մեծ պատի ժամանակ արգելուած է մեզ ուրախանալ: Պիտի ասեմ որ հարսանիքն էլ արգելուած է: Ես վստահ եմ որ դուք չէք ուզել որ մեր պապերի օրէնքը քանդենք:

— Լա՛ւ, լա՛ւ, էլի կը սպասեմ:

Կեր ու խոմը երկար տեւեց: Արեւդակը արեւմտեան սարահարթի խաչապսակ շինութեան ետքը չէր անցել, հիւրերը ցրուեցան: Աննա-խաթունը մի շատ ուրախ դէմքով մտաւ իր սենեակը, թողնելով ծառաներին կարգադրել ինչպէս ուզում են: Եւ այնուհետեւ մինչեւ կէս գիշերը տիկնոջ մօտ էին գալիս գիւղականներ, որ լսելով նրա բացատրութիւնները, հաւանութեան նշաններ էին անում ու դուրս գնում: Այդ մարդերից մի քանիսը դուրս եկան գիւղից ու բռնեցին զանազան գիւղերի ձանապարհները:

Գ. — Երբ Հայտնի Գիշեր է: Երկրասարդ լուսինը մրցելով տեղ

յեղած ժողովրդականութիւնը: Գեր. Ռուսնուգլեան շատ մեծ ճարտարութիւն պէտք է ի գործ դնէ շահիլ կարենալու համար համակրութիւնն Պուկարահայերի պէս մի ազատատէր ժողովրդի որ նորին Գերապատուութեան վրայ պիտի տեսնէ Պատրիարքարանի կողմէ Պուկարահայերի ընտրական իրաւունքն եղած արհամարհանքն և բռնաբարումը: Հետեւապէս, Գեր. Ռուսնուգլեանի անկեղծ բարեկամներն պէտք չէ ցանկան որ նա այս կերպով առաջնորդ կարգուի Պուկարիաի վիճակին:

Ի՞նչ անէ Պատրիարքարան, պիտի առարկուի գուցէ, եթէ Պուկարիաի Հայերն մինչեւ այժմ այնպէս վարուած են որ չեն կրցած Սահմանադրութեան համեմատ վիճակային Ընդհանուր ժողով ունենալ: Եթէ Գեր. Ռուսնուգլեան և կամ ուրիշ երկեցեցական անկարող կը համարուի Պուկարահայերի Ազգային վարչութեան նախնական կազմակերպութիւնն իսկ անելու, ի՞նչպէս կարող

տեղ կուտակուած գորշ ամպերի հետ, երբեմն բաց է անում մի փոքրիկ շաւիղ մի անգամ եւս Աւետարանոցի սարերն ու ձորերը իր ճառաղայթներով ողողելու: Իսկ երբեմն յուսակաւոր կուլ է գնում, թողնելով մի աղօտ կիսատուրք, որի մէջ վարանտայի խրոխտ լեռներն ու դաւառոր ծմակները աւելի եւս մտայլ ու խորհրդաւոր կերպարանք են ընդունում:

Բարեկենդանից մի քանի ժամ է մնացել, այս գիշեր էլ կը լուսանայ, և քրիստոնեայ հայը պիտի պահ պահէ, երեկոցի դնայ, աղթէ, աղալխարէ: Մարդիկ քաշուել էին իրանց տները, փողոցները ամայի թողնելով: Ընտանիքները նահապետական օխտի մօտ սփռուցի շուրջը բոլորած, ընթրում էին, աշխատելով ուրախ լինել: Ամեն մի տան անփութիս հիւրերը, տաճիկ զինուորները, երեկոյեան աղօթքն անկեղծ յետոյ քաշուել էին անկիւնները և կիսափակ աչքերով գիտում էին քրիստոնեաների պարզ լընձոյքը: Չինուորների յոգնած, նեղացած դէմքերի վրայ կարելի էր կարդալ թէ ինչ էր զգում սիրտը: Նրանք, կարծես, մըտածում էին. « Եւ ինչո՞ւ համար են պահում այդ շնորհը. դժուար է մի հրաման արձակել և մի օր մորթուել այդ անպետքներին, որոնք պղծում են աշխարհը իրանց անմաքուր գոյութեամբ »:

(Շարունակելի) Բ. Ա. Գ.

պիտի լինի ուրեմն առաջնորդական պաշտօնի պահանջած աւելի մեծ գործերն կատարել: Միթէ՞ Պաշտօնախօս Հայերն այնչափ բնութաւ են ազգային օրէնքներին դէմ որ անկարելի համարուէր Ազգային Սահմանադրական վարչութեան սկզբունքը մտցունել այնտեղ: Այդպիսի ենթադրութիւնը մի նախապնէք կը լինէր Պաշտօնախօս ժողովրդին:

Պաշտօնախօս Հայերի առաջնորդական խնդրին մէջ մի զարմանալի դարձում կը տեսնուի: Պատրիարքարան անցած տարի ալ Պաշտօնախօս Հայերն Առաջնորդ կարգեց Գեր. Բուսնուզլեանը որ ինչ ինչ նշկատումներով հրաժարական տուաւ: Այնուհետեւ Ն. Գերապատուութիւն Վանի Պատրիարքական փոխանորդ կարգուեցաւ որմէ եւս հրաժարական տուաւ: Յետոյ Կեսարիայի Առաջնորդ ընտրուեցաւ և ճանապարհ ելնելու ժամանակը անկէ ալ հրաժարական տուաւ: Այժմ Պատրիարքարանը դարձեալ Պաշտօնախօս Առաջնորդ կարգած է Ն. Գերապատուութիւնը:

Ձեռք հասկնար թէ այս ինչ գործում է Պատրիարքարանի կողմէն: Մ. Փ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՌԱՅՆԵՐԻ
ՄԻՈՒԹԵԱՆ

«Հայաստանի Զաւակների Միութեան» Կեդրոնական Վարչութիւնն կը փութայ սոյն յայտարարութեամբ ծանուցանել Հայ ժողովրդին և մասնաւորապէս իւր անդամակիցներուն թէ որչափ է ի մօտոյ սկսիլ գործադրել իւր նպատակի միջոցներն որչափ որ իւր կարողութիւն կը ներէ:

Ուստի հրաւեր կը կարգայ բոլոր անդամակիցներուն որ բարեհաճին փութալ իրենց անդամակցութեան տարքը հասցունել Կեդրոն. Վարչութեան, այն շրջաբերականի համեմատ որ գրուած է իրենց 1887 ապրիլ 13 թուականով:

Միանգամայն կը խնդրենք բոլոր անդամակիցներէն որ իրենց ջանքեր կրկնապատեն Միութեան Օժանդակ ժողով կազմելու համար իրենց բնակած քաղաքի մէջ: Ցայմի է որ կանոնադրութեան 9 և 17 յօդուածներուն համեմատ երկտարեկան ընդհ. ժողովին մէջ իրենց ձայն կրնան ներկայացունել սոյն Օժանդակ ժողովներ որոնք ունին Հիմնադիր անդամ եղած և կամ մէկ և կէս տարիէ ի վեր իրենց անդամակցութիւն ըստ օրինի շարունակած գէթ 10 ընկերներ: Արդ, եթէ յարմար դատուի գումարել երկտարեկան ընդհ. ժողովը 1889 թուականի մայիս ամսի սկիզբներն, յիշեալ 10 թիւը լրացնելու համար ձայնատու անդամ պիտի կրնան ծանցուիլ առնալ միայն որոնք փութացած են մինչեւ ներկայ 1887 տարւոյ հոկտեմբեր ամիսը անդամակից լինել Միութեան:

Կեդրոնական Վարչութիւնն վստահ

է թէ ամեն հայ պիտի փութայ իւր նիւթական և բարոյական աջակցութիւնը չզրկնալ «Հայաստանի Զաւակների Միութեան» յառաջդիմութեան և ընդարձակմանը որոյ նպատակն ուրիշ բան չէ, բայց եթէ «Օժանդակ» կել Հայաստանի մտաւորական, բարոյական և նիւթական զարգացմանը: Այս վստահութեամբ ոգեւորուած, հետզհետէ աւելի յառաջ կը վարենք մեր աշխատութիւններ և տարակոյս չունինք թէ ընդհանրական գործին համար ընդհանուրի աջակցութիւնը անպակաս կը լինի:

Հայաստանի Զաւակների Միութեան
Կեդր. Վարչութեան
Քարտուղար Տեսուչ
Կ. Պարոյր Մ. Փարթապետի
1887 յունիս 8, Մարտի

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ԳՈՐԾԵՐԸ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

Յետ երկարատեւ համբերութեան կատարուիմ այս անգամ հրապարակ հանել այն գործքերը, յուսալով որ այս կերպիւ օգուտ մը բնծայեմ թեւեւ այդ հայուն առ ի ճանաչումն անձին. ուստի կը խնդրեմ որ բարեհաճիք զայն ղետեղել Ձեր պատուական թերթերէն միայն մէջ:

Յիշեալ հայն է թ. Ս., բնիկ Օ. գիւղաքաղաքէն որ Սեւ ծովու ափունքը չինուած է: Իբր երկու տարի առաջ Պ. թ. Ս. Ամերիկայ կուգայ բժշկութիւն ուսանելու նպատակաւ. երկու տարւոյ չափ արուեստին ծանայելէն ետքը կերպիւ իւր. քաղաքներով ինչ ինչ Պոսթօնի մէջ կառուցուած ժամացոյցի գործարանի մը գլխաւորին հետ և որոյ հետ ունեցած երեքամսեկ խօսակցութեանց առթիւ սա գաղափարը կը տողորէ նորա մտաց վրայ թէ ինչ կը փոփափի քրիստոնէաբար և ազգասիրաբար բարիք ընել հայրենակցաց ոմանց և թէ քանի որ այդ առին մտադիր էր հայրենիք երթալ այցելութեան համար, իր վերադարձին հետը պիտի բերէ առ առաւելն տար հայրենակիցք, յուսալով որ գործարանապետը պիտի քաջալերուի ձեռնտու լինել իր բարի բաղձանաց իրադործմանը համար, ընդունելով զանաք իբր գործաւորք իւր գործարանին մէջ: Այդ յուսով և մի քանի այլ պատճառներով զորս յիշել ամեն ինչ համարիմ, Պ. թ. Ս. գնաց Տաճկաստան ուր բուռն ճգամը ջանաց դանել երկտարադաներ այս պայմաններով թէ իւրաքանչիւրն նախապէս պարտի 30ական Օսմանիկ ճարեղ անձամբ իւր ճամբորդութեան և զգետի ծախուցը համար, թէ ինչ տոնց իւրաքանչիւրին գործ պիտի ցոյց տայ յԱմերիկա, թէ անաք պարտին գործել մինչեւ երեք ու կէս տարի իրեն համար, այսինքն նոքա ինչ շարաթական որ ընդունին գործարանէն, առկէ իրենց բաժինը պիտի ըլլար միայն կերակուրի, լուացքի և սենեկի վարձը, իսկ աւելորդ մասը պիտի յատկացնէին իրեն, թէ այդ ժամանակը լրանալէն ետքը Պ.

թ. Ս. բարեխիտ պիտի գտնուէր իւրեն յատկացեալէն մի քիչ պակեցեւել, այսինքն՝ նոյնչափ աւելցնել երկտարադաց եկամուտը, և թէ այսպէս շարունակելով վերջապէս ազատ պիտի արձակէր զանաք: Հորկ կը համարիմ յիշել սառ այդ պարտին ձեռք բերելիք տարեկան եկամուտը զոր շատ անգամ կերպէր ու երբեմն կը պատմէր իր ծանօթ անձանց ոմանց. նա տարացոյց ունէր յուսալով թէ իր երկտարադաները կարող պիտի ըլլան ինչ առաջին անգամ Յակոբ թալէրի վարձը ընդունել շարաթը, և որովհետեւ ինչ եւս կարող պիտի լինէր գտնել մասնաւոր տեղ մը ուր շարաթը երեք թալէր բաւական պիտի լինէր երկտարադաց իւրաքանչիւրին սեփական ծախուցը համար, ուստի իւր եկամուտը պիտի լինէր շարաթը 6 թալէր և երեք ու կէս տարուան մէջ պիտի ստանար 1092 թալէր մէկ անձէն. իսկ եթէ 40 երկտարադանէր աշխատող, յայնժամ ձեռք պիտի բերէր 10920 թալէրի կամ 2184 անգլ. ստիւդ. ահագին գումար մը, որով ինչպէս կըսէր նա, Ամերիկայի բժշկական բարձրագոյն դպէճի մը ընթացքը լրանալէն յետոյ՝ իսկ մը բժշկական գործիներ և տան համար թանկագին կարասիներ և զարդարանքներ գնելով պիտի գտնար ի հայրենիք փայլուն և յաջողագոյն կերպարանք:

Սոյն երջանիկ յուսով Պ. թ. Ս. կը շարունակէ իր բլանը յառաջ տանել ի հայրենիս. երբ կսկսի հրաւեր կարգաւ ստոր անոր վերոյիշեալ պայմաններով, ամեն ոք կսկսի ծիծաղել և գնահատել զինքը. վերջապէս տեսնելով թէ հայրենիքէն յոյս մը մնացած չէր իրեն՝ գործաւ կրկին յԱմերիկա. և սակայն հայրենեաց այդ անյաջող դէպքը վստահութիւն մը երբէք տուած չէր իւր անձին. և ուստի յառաջման գիտնալով թէ մտաւայ Ուսարը ըսուած քաղաքը մեծ թուով հայ ժողովուրդ մը կը բնակէր, առկէ անոնց նիւթական վիճակը ըստուգեց և գտնելով թէ մաս մը անձանց գործը յաջող գիւրքի մէջ չէր, գնաց հոն, յուսալով թէ անոնցմէ ումանք ստիպեալ պիտի զիջանէին իւր պայմաններուն և գային հետը. և սակայն մի քանի օր վերջը տեսնաք թէ Պ. թ. անյաջող ելաւ և ձեռնուռնայն ետ գործաւ ի Պոսթօն: Առկէ նամակ գրեց Ուսարը իր մէկ ծանօթին որ այն ինչ անձն գտնէ համարէ և յղէ հոս, յուսադրելով թէ ինչ ալ որ լինի, հետը պիտի համաձայնի և գոհացնէ զնա, նա՞ որ ընտանեաց և զաւակաց տէր անձ մ'էր, եկու գրտաւ զՊ. թ. որոյ հետ համաձայնութեան մը գալէն զինի բաւական տոտն ալ անգործ սպասեց հոս որպէս զի առաջարկեալ գործը ստանձնէ. այդ տոտնայն Պ. թ. ի բոլոր գաղտնեաց և ամենայնիւ կը մերժէ զնա:

Ձեռք մոռնար յիշել սառ թէ Պ. թ. գիշեր ու ցերեկ կը օքնէր և կը յուզուէր սա խորհուրդներով թէ երբ

յաջողէր այդ գործին մէջ, ինչպէս կերպը գտնէր որ երկտարադաց շարաթէ շարաթ առնելիք վարձքէն իր բաժինը գիւրաւ առնէր, առանց պատմութեան գաղափար մը յաւուցանելու անոնց մտքին մէջ. և գործը մինչեւ վերջը այնպէս գաղտնի պահէր որ՝ չլինար գործարանապետը, զի լաւ գիտէր նորա ճշմարտութիւն և քրիստոնէայ անձ մը լինելն և ընդհակառակը իր ձեռնարկած գործին բնութիւնը: Այդ մասին կերպ մը գտնելու համար նախապէս ջանաց գաղափարակից ընել իւրեն մի քանի ծանօթ անձինք որք կը գործէն արդէն վերոյիշեալ գործարանը, և եթէ զայդ կարողանար ընել կը հետեւցնէր թէ պիտի կրնար յայնժամ մի մասնաւոր տեղ մը հաւաքել այդ ծանօթ անձինք և իւր գործարան գնելիք երկտարադաներ ստանալ շարաթ երեկոյ որ անձամբ կըստանայ իւրաքանչիւր գործաւոր իւր շարաթ տկանը գոյ պահարանով, առանց բացառութեան իւրաքանչիւրին ձեռքէն առնելով սոյն պահարանները՝ ինչ անձամբ պիտի բանար և իր առատ բաժինը մէջէն զատելով մնացորդը պիտի բաժնէր ամէն մէկուն ըստ նախածանօթ պայմանին և սակայն գաղտնի կերպով յետոյ պիտի գործէր գործաւ յիշեալ ծանօթ անձանց վարձքին այն մասը զոր առաջուց գտած էր իրեն համար. այս այսպէս պիտի ընէր, կեղծելու և հասկնելու համար իր երկտարադաց թէ այն ծանօթ անձինք եւս իր շնորհիւր այդ գործարանը մտած են և նմանօրինակ պայմանաւ կը գործէն որպէս իրենք պիտի գործէին այնուհետեւ:

Պատուական լրագրողը սուղ էջերը և մեր ժամանակը չեն ներեր որ ի հրապարակ տնենք այդ անձին իսկ մը ուրիշ գործէն ալ, միայն մի քանի խօսքով կուգենք վախել այս անգամ մեր յօդուածը:

Որպիսի՞ մեծ արատ մը կը լինի հայ անուան յայտ Ամերիկացոյց, որ երբ կը տեսնեն այնպիսի անձ մը, կուզեն առաջին անգամ սա հարցումը թէ նա ինչ ազգէ է, և ստուգու մենք վարանած ենք և կը վարանինք շատ անգամ պատասխանել սոյն հարցման թէ հայ մ'է:

Կրկնապէս յայտնել սիրելի ընթերցող, թէ յորմէ հետէ նա սկսած էր այդպիսի խայտառակ կեանք մը վարել սառ, մենք բարեկամներով հանգերձ չէինք գաղափար բանիւ և գործով նմա հասկնելիք իր սխալմունքը և մօտալուստ կործանումը և յորդորելէ որ խոյաւ հրաժարի անկէ. սակայն սա բնաւ չէր անարմեղ և ստուտիկ հակակրօնութիւն ցոյց կուտար ամեն անգամ երբ կը բողոքէինք և կը վիճէինք իրեն դէմ. միեւնոյն տոտն, քանի որ կուգէր որ Ամերիկացին զինք Աւետարանի չուքին մէջ տեսնէր, կարգացնէր իւր անձը ըսելով թէ սոյն բոլոր գործքերը արդարացի են քանի որ անոնց համար ժամովաճառ կը լինի. սակայն

մենք արդէն ըսած ենք թէ սոյն օրինակ նաեւ կրնան արդարանալ լեւանց աւազակները որ ժամովաճառ կը լինին կողոպուտ ընելու համար :

Նա այնպիսի անաստ քնաւորութիւն մը ունի որ անցելոյն գէպքերը իրատ եղած չեն իրեն և այժմ գեռ կը շարունակէ իր զոյգերի ընթացքը :

Այժմ բաւական սեպելով մեզ բաղձօրեայ համբերութիւն մը , յարմար տեսանք այս անգամ հրապարակ հանել զնա , խորհելով որ թերեւս ոչ խորհէն ամենայն և կասի իւր արատալից գործքերէն :

18 մայիս 1887 չ. չ. ճգնաւորեան Պօսթօն (յ.Ա.Մ.Բ.Ի.Կ.)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ենորհակալութեամբ ստացանք Վիեննայի Միտթաուի Պատ. Միաբանութեան հրատարակած « Հանդէս Ամսօրեայ » Յունիսի ամսագրերը որի բովանդակութիւնն է հետեւեալը .

Հնախօսական . Պերսեպոլոյ սեպագիրք . Մատենագրական . Ռ. Ֆոն Էրքերդ և Կապտանի Հայք . — Գրական . Ռուսահայոց գրականութիւնը . — Տնտեսական . Գործնական տնտեսագիտութիւն . — Պատմական նորայիւ . Գաւառիկա . — Նորայուրք . Տնտեսական . — Մանրապար . — Քաղաքական տեսութիւն :

«ԱՐՄԷՆԻԱ»ԻՆ ՆՊԱՍՏ

Ենորհակալութեամբ ստացանք թիւրքիսի Կ. Չ. քաղաքէն 9 1/2 արծաթ մեծիտ նուէր որ արժէ այս տեղ 40 ֆրանկ : Նուիրատուների յայտնած փառաբան համեմատ , զանց կրնենք հրատարակել այստեղ իրենց անուններ :

ՎՐԻՊԱԿ

Պատգամողի (Բամանի) Վարդանէան վարժարանին 1 օրինակ «Արմէնիա» նուիրած է Մեծ. Պրն. Յովսէփ Պօղոսեան յԱմբրիկա (Ենքրքոս Ն. Ե.) և ոչ թէ Պրն. Յակոբ Պօղոսեան , ինչպէս սխալմամբ հրատարակուած է «Արմէնիա»ի 71րդ թիւովն :

ՀԱՅԵՐ Ի ԹԻԻՐԲԻԱ

Կ. Պօլսէն մայիս 2/14ին «Մշակ»ին գրուած մի թղթագրութեան մէջ հաստատուեան և հակահաստատուեան հայերի հաշտութեան փորձերին վրայ խօսելով , հաղորդուած է նաեւ հետեւեալ տիւրք լուրը . « Այսօր Պօլսէն կաքորտի Դերէեան (Կէօչեան ?) Յակոբ էֆենտի որ հակահաստատուեանց զօրաւոր պեան էր : Դերէեան էֆենտի մի քիչ քաղաքական յանդուգն լեզու գործածած լինելուն համար Պօլսէն կը հեռացնեն զինքն : »

— «Արեւելք»ի մայիս 15/27ի թըւին մէջ կը կարդանք հետեւեալը .

« Պարսից Շահին եղբորորդի Իււ-Սուլթան Ապու-է-Նասրը Միլլա իշխանին հետ մայրաքաղաքս եկած է նաեւ հայադղի Յովհաննէս խան Մառնիկեան , թարգման Պարսից Վեհշահին և այժմ քաղաքաւար-թարգման պարսկական արտասովոր պատ-

ուիրակութեան որ Լոնտոն կը թայ Վիքթորիա թագուհւոյն յարէլեանին առթիւ : Յովհաննէս խան համակրելի երիտասարդ մ'է , տեսուչ Թէհրանի Ուսումնասիրաց ընկերութեան վարժարանին , և քաջ գիտէ հայերէն և մի քանի օտար լեզուներ : »

— Վանի մէջ քաղաքական յանցանքով բանտարկուած Հայերէն Տաճիկ-Աճէմեան Պրն. Մարտիրոս որ կը կարծուէր թէ Կ. Պօլսի պիտի տարուէր , աքսորուած է Գոնեա նահանգի Կարա-Քոչար գաւառը :

ԿԱՐԻՊԱՆԻ ՄԱՀԻՆ ՏԱՐԵԴՐԱՐ

Հռովմէն կը հեռագրեն յունիս 5ին թէ 1500 մարդ ձէնովաէն նաւ նրատած են Գարբէրա կղզին երթալու համար ուր Կարիպալտի մահի հինգերորդ տարեդարձին առիթով ուխտադնացութիւն եղաւ յունիս 6ին երկուշաբթի օր : Զիւլիթա-Վէրիաէն ալ 300 մարդ ճանաչալ եղած են որոց մէջ բազմաթիւ երեսփոխաններ կան :

Նիսէն կիմացունեն թէ նախկին Կարիպալտեաններէ կազմուած մի մասնաժողով հարկ եղածը կարգադրել է , Կարիպալտի մահի տարեդարձին առիթով մի ուխտադնացութիւն անելու համար Ամարանոց , անցած կիրակի օր : Հանգիստականներն որոց առջեւէն կերթալին զանազան ընկերութիւնների նուագաժու խումբերն , կարգով անցած են Կարիպալտի մօր Տիկին Բօզա Բայմուսի չիրմին առջեւէն , պատկեր գնելով չիրմին վրայ մինչ նոյն ատեն նուագաժուներն կերպէին Մարտէյէզը և Կարիպալտի կրգը : Տասն և հինգի չափ ճառարխօսութիւններ եղած են Քրանսերէն և իտալերէն լեզուներով : Իտալացի ճառարխօսներն խօսած են ի նպատակ քրանք-իտալական գաղնակցութեան : Ներկայ գտնուողներն սրանք երեք չորս հազարի չափ կային , շերտագին ծափահարած են խօսուած ճառերին , աղաղակելով կեցցէ՛ Պրանսա , կեցցէ՛ Իտալիա և կեցցէ՛ Կարիպալտի :

— Հռովմէն յունիս 6ի երեկոյն կը հեռագրեն հետեւեալը . « Կարիպալտի մահին յիշատակը տօնեցին այսօր Գարբէրա կղզին ուր մի քանի հազար հայրենասէրներ եկած էին զօրավար Կարիպալտի տունին և գերեզմանին այցելելու : Կարիպալտի ամբողջ ընտանիքը հոն էր հաւաքուած : Վեց չողենուներ այս առաւօտ ցամաք հանեցին ձէնովայէն , Լիւիու-նոյէն և Զիւլիթա Վէրիաէն եկող հայրենասէրներն : Ասոնք երեկոյն կը վերադառնան : Երեք հազար հայրենասէրներ կարգով անցան Կարիպալտի տունին և չիրմին առջեւէն , 6 նուագաժար խմբերով , 146 դրօշակներով և 74 դափներով :

ՊԱՐՍԱՍԱՀԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զօրաւար Լը Ֆիլօ , Քրանսական նախկին դեսպան Ի Ս. Պետերբուրգ , գրութիւններ հրատարակեց Figaro

լրագրին մէջ որոնք յայտնեցին թէ Ալմանիան 1875ին մտադիր էր պատերազմ բռնալ Պրանսան գէտ որպէս զի Պրանսան դեռ չպատրաստուած և չզօրացած ընկճէ զայն : Միեւնոյն ժամանակ ալմանական դեսպան Պ. Ռատովիճին յատուկ պաշտօն տրուած էր համոզել ռուս կառավարութեան որ արգելք չլինի Ալմանիաի այս մտադրութեան որն փոխարէն ինք ալ ազատ պիտի թողուէր Փոքր-Ասիաի կողմէն իւր ուղածի պէս յառաջ երթալ : Այնքանգոր Բ Չարը և իւր արտաքին գործերի նախարար Իշխան Կորչաքով չհամաձայնելով այդ առաջարկութեան , Պրանսան ազատ մնաց 1876ին մի նոր աղէտի ենթարկուելէ : Կ. Պօլսի La Turquie լրագիրը այս հրատարակութիւն տրտապած լինելով , Բ. Դուռը գեկուցում հաղորդած է այդ լրագրին թէ « Օսմ. կառավարութիւնը պաշտօնապէս տեղեկացած է թէ Ալմանիան երբէք չէ աշխատած Ռուսիաի չէղքութիւնը ձեռք բերել Պրանսաի հետ կռուի բռնուած ժամանակ , փոխարէն զիջողութիւններ խոստանալով Թիւրքիաի կողմէն : » Այլ սակայն զօրավար Լը Ֆիլօ գործեալ մի նամակ հրատարակած է Figaroի մէջ որով կը պնդէ և կը հաստատէ իւր արդէն հրատարակածներ :

ԱՐՏԱՍԱՀԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Պատերազմական արտակարգ վարկերի մասին վիճաբանութիւնը կը շարունակուի Պէլճիգաի Խորհրդարանին մէջ , Պ. Պրէր ընդգիծութեամբ Մէօզն ամբայնելու ծրագրին , ըսած է թէ « Ոչ Ալմանիան և ոչ Պրանսան չեն ուզեր 400,000 թշնամի ունենալ իրենց ետեւ : Այդ նկատուած էր որ արգիլեց նախկին Դին յարձակել Պէլճիգաի վրայ 1867ին :

— Standardի գրածին նայելով , ռուսական դեսպան Պրն. Նէլիտովի զայրացած որ չաջողեցաւ արգիլել անգլո-թիւրք գաղնակցութիւնը , սպառնական խօսքեր խօսեց Մեծ Եպարքոս Քեամիլ փաշային :

— Թիւրքիաի լրագիրներին մէջ պաշտօնական մի աղբ կը ծանուցանէ որ Սուլթանի թիկնապահներէն Ալի Նիզամի փաշան Լոնտոն պիտի երթայ Վեհշ. Սուլթանի կողմէն ներկայ գրուելու համար Անգլիաի թագուհու գահակալութեան յիմնամեակի հանդիսին :

— Պէրլինէն կը հեռագրեն յունիս 5ին թէ Վիլհելմ կայսրը որ նոյն օր Լիէկինգ պիտի երթար ներկայ գրուելու համար իւր անուն կողմ զօրագունդի յօրէլեանի հանդիսին , բըրժիւններին խորհրդով յետ կեցեր է այդ ճամբորդութենէ : Կայսրը ամսին 18ին Էմա պիտի երթայ ուրիշ պիտի անցնի Կասթիլին :

— Յունաստանի թագաւորն ու թագուհին պատրաստութիւններ կը տեսնեն Լոնտոն երթալու համար , Սէն-Կլոթարէն և Քալէէն անցնելով : Թագուհին Մարիէնապատի շուրերը

պիտի մտնէ : Ամբողջ ընտանիքը յետոյ պիտի գտնեն իրար Քօթէնհակի մէջ : Թագաւորին բացակայութեան ժամանակ , նախարարապետ Պ. Թրիքուրիս պիտի վարէ Խնամակալի պաշտօնը :

— Հնդկաստանէն հաղորդուած լուրերին նայելով , Թաշքենտի մէջ ծանր անկարգութիւններ ծագած են տուրքերի հաւաքման պատճառով : Տեղացիներն երկու օր շարունակ կռուներ են փողոցներին մէջ ռուս զօրքերին հետ և երկու կողմէն բաւական ծանր կորուստներ եղած են : Խաղաղութիւնը վերահաստատուել է Մուլաների միջամտութեան շնորհով :

— Կ. Պօլսէն կը հեռագրեն յունիս 5ին որ Պրանսան կէս պաշտօնապէս հասկցուցեր է Բ. Դրան թէ ինք չընդունիր անգլո-թիւրք գաղնակցութիւնը Եղիպտոսի համար : Այդ յայտարարութիւն պատճառ պիտի լինի որ Անգլիան ուշացնէ Եղիպտոսէն իր հեռանալը : Սուլթանը և Բ. Դուռը շատ են յուզուել և հինգշաբթի օր Սըր Տըրքմենտ Վօլֆ իւր բնակութիւն Թէրապիա հաստատելու գնացած ժամանակ , Մեծ Եպարքոսի կողմէն մի նամակաբեր եկած գտած է զինք ճանապարհին վրայ , խնդրելով որ անմիջապէս վերադառնայ : Այս կերպով կը վախճուի որ Անգլիան և Եղիպտոսէն դուրս չենէ և Սուլթանն ալ չկրնայ վաւերացնել անգլո-թիւրք գաղնակցութիւնը :

— Կ. Պօլսէն կը հեռագրեն յունիս 7ին թէ Ռուսիաի առաջարկին համեմատ բանակցութիւններ պիտի սկսին Պուլիարիաի մի իշխան անուանելու համար առժամանակեայ կերպով : Նախարարութիւնը պիտի կազմուի ամեն կուսակցութիւններէ խառն : Մի նոր Սպարանի պիտի գումարուի :

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՅԻՍ 31ԷՆ ՅՈՒՆԻՍ 7

ՆԵՐԱՄՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒՐԴ հրապարակը հաստատ կը շարունակէ . Արեւելքի կողմէն նոր ապրանք միայն Սեւանիկէն մաս մը գալով 127 1/2-130 ֆր. է վաճառուեցաւ , նորէն այս գնով գնող կայ , բայց վաճառողները աւելի կը բռնեն : Ծարթուս վաճառումները զանազան տեսակներէ 700 հակի չափ կը լինի և հրապարակի ամբողջ մթերքն է 12600 հակ :

ԲԱՄՊԱ շաբթուս վաճառումները 400 հակի կը հասնին . օրուան գնէրը Սեւանիկ և Չիւսիւս 60-62 1/2 Կիպրոս 57 1/2էն 65 ֆր. Սիւրիոյ ապրանքները 50էն 55 ֆր. 50 քիլօն :

ՄԵՏԱՔՈՒՂԷՆ շաբթուս վաճառումներէն կը նշանակեմք . մետաքս 20 հակ Սիւրիոյ 6 հակ Վօլօյի 49 1/4-49 1/2 ֆր. 5 հակ Յունաստանի 47 ֆր. 30 հակ Չիւսիւսի 17էն 22 1/2 ֆր. 16000 քիլօ Պրանսայի դեղին կոկոն 11 1/2 ֆր. և 9000 քիլօ Նուսիոյ 7 1/2-7 3/4 ֆր. 1400 քիլօ Պարս-

կաստանի ֆրիզոն 7 1/2 ֆր. և 21000 քիլո այլ տեսակի ֆրիզոններ զանա- զան գներով:

ԿՍՆԵՓ ըստ տեսակին 565 64 ֆր. 100 քիլոն:

ՑՈՐԵՆ հրապարակը աւելի թու- ցած է, օրուան գները միջին կարգի և ընտիր ապրանքներու համար 175 20 ֆր. 100 քիլոն:

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ (maïs) 41-44 1/4 ֆր. 100 քիլոն:

ԼՈՒԲԻԱ առանց փոփոխութեան միշտ թոյլ է:

ԹՈՉՆԱԿԵՐ (alpiste) 24-25 ֆր. 100 քիլոն:

ՇՈՒՇՄԱ (sésames) 375 43 1/2 ֆր. 100 քիլոն:

ԽԱՇԻԱՇ (pavots) 26 1/2-27 1/2 ֆր. 100 քիլոն:

ԿՏԱԽԱՇՍ 23 1/2-24 ֆր. 100 քիլոն:

ԿԱՂԻՆ կտորածը 87-88 և չը կտո- րածը 39-40 ֆր. 100 քիլոն:

ԴԵՂՆԱՇՍ 1155 135 ֆր. 100 քիլոն:

ԱՅՄԻ ՄՈՐԹ անուանական գին ըստ տեսակին 125 25 ֆր. տուղինան:

ՄԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՇԱՔՈՐ 3 և 2 քիլոնոցները 40 ֆր. ի վրայ կը շարունակէ 100 քիլոն:

ՍՈՒՐՃ Բիօի ապրանքները ըստ տեսակին 1155 125 ֆր. 50 քիլոն:

ՈՐԴԱՆ ԿԱՐՄԻՐ սպիտակները 35 3,20 և սևերը 3,15 3,40 ֆր. քի- ւոն:

ՊՂՊԵՂ ըստ տեսակին 815 89 ֆր. 50 քիլոն:

ԾԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

Հայ երկրատարդ մը որ հայերէն, ֆրանսերէն, իտալերէն, տաճկերէն և արաբերէն լեզուները գիտէ և եր- կար ժամանակ հեռագրատան և եր- կաթնուղւոյ մէջ պաշտօններ վարած է և որ այժմ քաղաքս կը գտնուի, կը փախադի որեւէ պաշտօն մ'ունե- նալ վաճառականաց և կամ գործա- տան մը մէջ թէ' աստ և թէ' այլուր:

Դիմել խմբագրութեան:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐՓՈՒԴԱԼԵԱՆԻ

Ա. ՀԱՅ ԳԻՒԹԱՅՆՈՒՆԻ ԶԻՄԸ գին 50 սանթիմ.

Բ. ՀԱՅ ԳԻՒԴԱՅՆ » 20 »

Գ. ՍԱՂՄԱՍ ԻՍԲԱՅԵԼԻ » 40 »

Պը ծախուին Փարսէյ, «Արմենիա» լրա- գրի խմբագրատունը:

Պատր քաղաքացիներին կը դրկուի փոս- տով, երբ վերադառնալ ցիներով Ֆրանսա- կան, բոքական կամ ուսանական փոստի բոքադրոյսը դրկեն «Արմենիա» խմբա- գրատունը:

ՀԱՅԸ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

ՕՏԱՐՆԵՐԻ ԱԶԳՈՒՄ

ՓՈՐԶԻ խմբագրատուն Մեծ. Պրն. Արդար Յովհաննէսեանի կարգացած մի հրապարակական դասախօսու- թիւնն է Հայկական խնդրին նկատ- մամբ Թիֆլիսի ժողովարանին մէջ 1879 թ. մայիսի 17ին: Կը ներկայացունէ եւրոպայիների նկատողութիւնները Հայերի մասին և կը նկարագրէ Լոն- տոնի Անգլո-Հայկական Մասնաժողո- վի արած միջոցները 1878 յուլիսին, Հայկական խնդրին համար: Կը ծախ- ուի «Արմենիա» խմբագրատունը: Դիմել է 1 ֆր., փոստի ծախքը մեր վրայ:

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

«Արմենիա» խմբագրութիւնը բա- տայած է Ս. Էջմիածնի Մայր-Աթո- ուի վանքէն հրատարակուած հետե- եալ գիրքերն, որոնք իրենց առջեւ նշանակուած գներով կը դրկուին ցանկացողներին, փոստի ծախքը խմ- բագրութեան վճարուելով: Դիմել կանխիկ չըրկուած գիրք չըրկուիր:

1. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԻՍՏՈՐԱՅԻՆ ԴՈՒԹԻՒՆ Ի Հայս և Ի Վերս (Դիտո- ղութիւնք Ի վերայ առանին և ընկե- րական կենաց, բարուց և սովորու- թեանց ազգայն բնակելոց ընդ մէջ Աւառ ծովու և Կասպից): Հայոց, Վը- րաց, Օսէթներ, Եղիւներ և այլնի վրայ ընտանեկան, անտեսական, կը- րօնական և այլ հետաքրքիր տեղե- կութիւններ պարունակող այս գիրքը հայերէնի թարգմանած է պարզ գը- րաբար լեզուով Դեր. Արիստակէս Վ. Սեդրակեան, այժմեան Առաջնորդն Վրաստանի և Իմերէթի Հայոց: 2 ֆը- րանք 80 սանթիմ:

2. ՊԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼ ՎՐԱՊՏ. Ի Դավրիժեցոյ. Փրկչական 1605 թը- ւականէն սկսեալ մինչեւ 1663, Հայ աղգի գլխէն անցած գէպքերի ման- րամաս պատմութիւնն է որոյ մէկ մասին ինք անձամբ ականատես եղած է պատմագիրը: Էջմիածնի աթոռին կրած նեղութիւնները օտարաղգի իշ- խանների և երբեմն ալ նոյն իսկ կա- թոլիկոսների ձեռքէն, Շահաբանի օրով եղած հայկական դաղթականու- թիւնն, Արարատ նահանգի և Վաս- պուրականի մէջ պատահած սրտա- շարժ գէպքերն, հայերի նահատա- կութիւններն, Պարսիկների և Օսման- ցիների պատերազմներն և այլ խիստ հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ: 7 ֆրանք:

3. ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՐԵՆԵԱՅ Ի գա- ւառին երնջակու. գրեց Արիստակէս Վ. Սեդրակեան: Սիւնեաց տշխարհի երնջակ գաւառին որ մեր ազգային պատմութեան մէջ ոչ պակաս նշանա- ւոր տեղ բռնած էր երբեմն, չէն- քերն և պատմական ու գրական հը- նութիւնները և այլն կը ծանօթացունէ: 1 ֆրանք 40 սանթիմ:

4. ՆԻԿՈԼ ՆԵՊՈՒՄՈՐՈՍ և պատմու- թիւն դարձին հայկազանց Լեհաստան- նի Ի կաթողիկոսութիւն. (Երկասիրու- թիւն Դարբիէ Եպիսկոպոս Այվազ- եանի): 1 ֆրանք:

5. ՊԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԽԱՅԱԿՈՒԹԵԱՆ և թագաւորութեան երեսօղէմայ (11րդ և 12րդ դարերին մէջ Եւրոպի ունեցած վիճակը և խաչակրութեան պատմութիւնը կը ներկայէ: Թարգմա- նիչը Պ. Հ. Ա. Առաքելեանց, աւել- ցուցած է նաեւ ծանօթութիւններ Ռուբրիկեանց տէրութեան վերաբեր- եալ որոնք յարաբերութիւն ունեցան խաչակիրներին հետ): 1 ֆր 50 ս.

6. ԲՆԱՐ ՄԵՆԵՑԻՈՅ ԵՒ ՎԱՆԵՑԻՈՅ (Մշեցիների և Վանեցիների անտաղ երգերն որոնք ժողոված է Դեր. Ա. Բիստակէս Վ. Սեդրակեան): 1 ֆր.

7. ԼՍԱՐԱՆ անուն հետեւեալ տետ- րակներն որոնք հոգեւոր պատմու- թիւններ և օգտակար տեղեկութիւն- ներ կուտան, կը ծախուին իւրաքան- չիւրը 35 սանթիմ

Ա. Պատմութիւն վարուց Մեծին Ներսէսի Հայրապետին մերոյ:

Բ. Կոստանդնուպոլսոյ առումն յՕսմանեանց յամի Տեառն 1453:

Գ. Եգիպտոսի հնութիւնները:

ԴԱՄԱՌ-ԲԱԹԻՊԱՅԻ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԱԾՈՒԹԻՒՆՔԸ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

«Թիֆլիզի հայ. գրք. հրատարկ. բնկերքէ.»

==

Մեծանուն բանաստեղծ Գամառ- Քաթիպաի (Ռ. Պատկանեանց) ոտա- նաւորները պարունակող մի գիրք է 176 երեսներէ բաղկացած: Սկիզբը դրուած է հեղինակին պատկերը: Գա- մառ-Քաթիպաի բանաստեղծութիւն- ներէ մի քանին արդէն ծանօթացու- ցած լինելով մեր ընթերցողների, ա- ւելորդ կը համարենք գրել այդ մա- սին:

Կը ծախուի «Արմենիա» լրագրի խմբագրատունը Ի գին 1 ֆրանք և 75 սանթիմ: Մարտիէլէ գուրս ամեն տեղիէ համար 2 ֆրանք փոստի ծախ- քովը հանդերձ:

ՀՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՅՈՅ 1887 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅԻ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՍԼԵԱՆ (Արամեան)

1887 տարւոյն Ընդարձակ Օրացոյցն հրատարակուեցաւ նախորդ տարինե- րէ շատ աւելի ճշիւ:

ԲՈՎԱԳՂԱԿՈՒՆԵՐԻՆ

Բացի բուն Օրացոյցէն կը պարու- նակէ հետեւեալ վիճակագրական կա- րուցիկներն. Օսմանեան կայս- րութիւն, — Աւագանի կայսերական պալատան, — Նախարարք Բ. Դրան, — Մեծ պաշտօնատարք Մայրաքա- ղաքիս, — Հրամանատարք բանակաց, — Կուսակալք նահանգաց, — Պատ- րիարքունք և ազգապետք, — Օսմա- նեան դեսպանք, — Դեսպանք օտար տէրութեանց, — Վիճակագրութիւն Օսմ. կառավարութեան, — Հայազգի աստիճանաւորք և պաշտօնեայք Օսմ. տէրութեան, — «Հայապետութիւն Հայոց», — Եպիսկոպոսութեան, — Ազգ- Կեդրոնական Վարչութիւն, — Յանձ- նաժողովք, — Պաշտօնեայք Պատրիար- քարանի, — Առաջնորդութիւնք Թուր- քիոյ, թեմք նոցա և տունք, — Հո- վուութիւնք, — Մայրավանք Թուր- քիոյ, — Թաղօրսք Կ. Պոլսոյ, — Հա- մագումար թաղօրէից, — Բարեգոր- ծական և կրթական հաստատութիւնք, — Առաջնորդութիւնք Ի Ռուսաստան և այլն, — Մայրավանք Ի Ռուսաստան և այլն, — Կայսերական գերդատան Ռուսիոյ, — Հայազգի աստիճանաւորք և պաշտօնեայք Ռուսական Պարսկա- կան և այլեայլ տէրութեանց, — Հոռո- մեական Հայ հասարակութիւն, — Բո- ղոքական Հայ հասարակութիւն, — Դասատուք պետական ուսումնարա- նի, — Բժիշկք քաղաքական և զինուո-

րական, — Փաստաբանք, — Արուեստա- գէտք, — Լրագիրք, — Հեռագրութիւնք Թուրքիոյ և միջազգային, — Եւրոպական միջազգային թղթատարութիւնք, — Եւ- րոպական նամակատուք, — Յամաքային թղթատարութիւն Ասիական Թուր- քիոյ, — Ժամացոյց սուրհանդակաց Օսմ. միջազգային թղթատարութեան, — Յու- ցակք երթեւեկութեանց շողեւաւուց ալիւսայ ընկերութեանց, — Պատկեր 1887 թուին, — Վիճակագրութիւնք օտար տէրութեանց, — Աղբք, — Մանուցմունք: Ներկայ տարւոյ Ընդարձակ Օրա- ցոյցն ընդարձակութիւնը 320 երես- ներու բարձրացած է:

Կը ծախուի «Արմենիա» լրագրի խմբագրատունը: Դիմել 75 սանթիմ: փոստի ծախքը կը վճարէ խմբագրա- տունը:

Պարզ ՕՐԱՅՈՅՈՅ որի մէջ կայ Վեհ. Մակար Կաթողիկոսի պատկե- րը, կը զրկուի փոստով 30 սանթիմի փոխարէն:

ԲԱՆՅԻՒ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԿԱՅԾԵՐ

ՀԱՏՈՐ Ա

Ազգային վիպագիր Պրն. Բաթիկի գործերին մէջ առաջին տեղը կը գրա- ւեն ԿԱՅԾԵՐԸ: Այս գիրքը կը ծանօ- թացունէ ընթերցողը տաճկական և պարսկական Հայաստանի գլխաւոր տեղերին հետ, հետաքրքրաշարժ տե- դեկութիւններ կուտայ քուրդերի զա- նազան ցեղերի և հայերի գրութեան, վարքի և բարքի մասին, նա յոյս կը տայ այն ծրագիր որին պէտք է հե- տեւին Հայաստանի մէջ գործել ու- ղողներն: Մի խօսքով թէ' իբր ազ- գային ընտիր վիպասանութիւն և թէ' իբր հայրենասիրական գործու- նեութեան վարդապետարան և ծրա- գիր, որոնք է որ գտնուի այս գիրք ամեն հայրենասէր Հայի տուն:

Կը ծախուի «Արմենիա» խմբագ- րատունը. գին 7 ֆրանք, փոստի ծախքովն:

ԼԵՒՈՆ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Կիլիկիոյ վերջին թագաւոր Լեւոն Լուսինեանի որ կը հանդիս ֆարիզ Ի Սէն-Տընի Կեղեցիկներն իրենց մէջ, չիրմին պատկերը կը գտնուի «Արմե- նիա» խմբագրատունը: Երկրին վրայ կայ, տապանագիրէն զատ, և Լեւոն թագաւորի արձանը:

Պատկերի գինն է 60 սանթիմ: Խմբագրութիւնն կը վճարէ փոստի ծախքը:

ՏՆՕՐԼԵՆ-ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԴԱԼԵԱՆ

Le Gérant: FÉLIX ENFANTIN.

ՄԱՐՍԵՅԻ

Հայերէն տպարան Մ. Փոքրոպայեանի Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.